

UW WIL GESCHIEDE OP AARDE ZOALS IN DE HEMEL

Serie Onze Vader

Met vrienden van buiten de kerk besprak ik de regels van het Onze Vader. 'Dat van dat brood en vergeven en schuld kan ik goed volgen', zei een vriend. 'Verlossing, ja daar kan ik mij ook iets bij voorstellen maar die Wil. Sorry, maar daar verlies je me.' En daar val ik dan ook stil. Want hoe het allemaal zit dat weet ik natuurlijk ook niet. Voor het onzegbare zijn geen woorden.

Uw Wil geschiedde. Tja. Het klinkt ook zo massief en vaststaand. Bovendien spreekt men al gauw over Gods Wil als het lot hard toeslaat. Het ingewikkelde is dat deze Wil van een andere orde is dan ons menselijk begrijpen van wil. Ons kennen is te beperkt.

En toch ben ik een gelovig mens en geef ik mij graag over aan een Wil waarvan ik geen idee heb hoe die grotere bedoeling er precies uitziet. Uit de bijbel leer ik wel dat Gods Wil te maken heeft met goede schepping. Toen de aarde woest en ledig was zei de Eeuwige: er moet licht komen, er zij licht! Licht in het donker. In de Kerstnacht klinkt het vaak: en licht scheen in de duisternis en de duisternis kon het niet aan. *Kies voor het leven* staat in het Bijbelboek Deuteronomium. Gods Wil als uitnodiging aan de mens. Op aarde; in het Hebreeuws het woord *erets*, wat betekent de plek waar mensen in vrede kunnen leven. En daarom bidden we er meteen achteraan: op aarde, zoals ook in de hemel.

Met mijn vrienden besprak ik of er een grotere bedoeling is. En of we daar zicht of hebben. En wat er gebeuren zou als we alleen volgens onze eigen wil zouden leven. En of dat goed zou zijn of niet. En dat er van alles gebeurt dat we niet begrijpen en ook niet direct willen waar we later van denken: en toch was het ergens goed voor. En dan al die gekke dingen die soms samenvallen. Toeval? Iemand opperde dat er wel burn-outs zijn. Teveel. En dat er steeds meer geschreven wordt over depressie. Bijna als coming-out. Bij de top 100 van best verkochte boeken zitten een heel aantal die gaan over depressie, burn-outs, tegenverhalen over imperfectie en vrijheid van dwingende systemen. We concludeerden dat we in ieder geval niet kunnen leven en ademen onder de gesloten hemel van de maakbare wereld.

Vorige week werd ik uitgenodigd om te spreken op een studentensymposium. Over de maakbare wereld en haar grenzen: over macht en onmacht. Ik deed dat graag. Omdat ik mensen vast zie lopen in het systeem. Omdat ik mensen van de radar zie vallen. Omdat ik er zelf niet mee rond kom, er zelf niet uit kan leven. Onze samenleving doet ons geloven dat we het begin en eind van ons eigen bestaan zijn. We hebben alle vrijheid, kunnen alles worden, onze dromen waarmaken, onze passies volgen. We maken ons eigen levensverhaal, schaven en werken continu aan onze identiteit. Alles is afhankelijk van onze eigen wil, onze eigen keuzes en acties. Geluk en Succes liggen voor het oprapen en om de hoek. Filosofe Hannah Arendt schreef in de jaren 50 al over 'de groeiende wereldloosheid in de Moderne Tijd, het verdorren van de ruimte tussen ons' en hoe 'de mens op zichzelf wordt teruggeworpen' en hoe we ons aan de 'woestijncondities aanpassen' (*Hannah Arendt, Politiek Denker*, Klement | Pelckmans, 2016).

Ik vertelde aan mijn vrienden dat *Uw wil geschiede* voor mij een kernregel is uit het gebed. Dat ik het niet kan samenvatten of begrijpen maar wel kan bidden. Juist. Een hartenkreet is het. Hier komt het neer op overgave. Hier ben ik, hier zijn wij. Wij met onze ziel onder onze arm, onze onmacht, ons die het niet lukt om onszelf steeds te maken, te vervolmaken. Al te zeer individueel valt zwaar. Voelt toch als te eenzaam en ook als onnatuurlijk.

Ik wil ingebed worden: mijn naam neerleggen tussen al die andere namen. Ik leg de namen neer van mensen voor wie ik dankbaar ben, over wie ik zorgen heb en dat tussen al die namen waar ik niet eens weet van heb. En soms zit mijn eigen naam er ook nog tussen. Ik leg hen, mijzelf, neer tussen een ons, voor het aangezicht van de Levende God. En ik denk dan aan poëtische beelden uit Psalm 23. Onze Vader, herder van alle schapen die er geen verloren laat gaan, mocht ik door een duister dal gaan, jij bent bij mij. Jouw staf, jouw steun. Goedheid is om ons heen, onze beker vloeit over aan jouw lange gastvrije tafel. Maar als ik dat zo hardop zeg tegen anderen dan voel ik mij nogal kinderlijk. Deze beelden geven mij rust. Perspectief en kalmte.

Maar ben ik dan kinderlijk, schaapachtig in mijn overgave en is mijn afhankelijkheid slechts kuddegedrag? Of zit er in mijn onmacht een kern van waarheid en gezamenlijkheid. Wijsheid zelfs? Het is dat voortdurende heen en weer tussen wat mijn hoofd begrijpen en controleren wil en wat mijn hart verlangt en ingeeft. Tussen mijn macht en onmacht.

Als ik denk aan een maakbare samenleving dan zou ik de volgende zaligsprekingen horen:

Zalig zij die het altijd voor elkaar hebben (telkens opnieuw) want zij hebben niemand nodig

Zalig zij die geen onzekerheid uitstralen, want zij tonen leiderschap

Zalig zij die altijd een goed verhaal hebben, want zij weten hoe het zit

De wereld buiten ons is in een versnelling geraakt. Maar ons binnenleven kan die snelle wereld niet bijbenen, voelt schraal en vervreemd. Spiritualiteit hebben we vermoed ik te lang ingezet als een methode ter versterking van onze autonomie en kracht. Om het vol te houden, de gaten te dichten en onze onvolmaaktheid weg te poetsen. Maar daarin zijn we juist tegen onze spirituele leegte aangelopen. We kunnen niet alles uit onszelf alleen halen. We lopen tegen onze grenzen aan. Al die burn-outs, depressies, relatiebreuken en eenzaamheid hebben ons wel degelijk iets te zeggen. Velen ervaren hier de pijn van maar misschien is het ergens goed voor.

Die kwetsbaarheid, dat onaffe, het afhankelijke, het onverklaarbare, het ontregelende, het onbekende, maar ook het tere en het schone - kortom, de zaken die ons toevallen, die we niet gepland hebben, die aan ons gebeuren, die wij niet maken: daar zit iets van een kern, een stem die ons tevoorschijn roept en ons maakt tot wie we zijn kunnen, al is soms verre van comfortabel en ook niet te verklaren of uit te leggen. Om mij heen en in mijzelf zit veel broosheid en ontregeling. Soms wordt de grond onder onze voeten vandaan getrokken, worstelen we in de donkere nacht. Soms weten we niet wat we aan moeten met onze gevoelens van groot onrecht in de wereld, ons onvermogen en onbegrip, onze afhankelijkheid, dankbaarheid en liefde.

Het heeft vaak te maken met het onzegbare, daar waar geen snelle woorden, geen pleister op de wonde, geen zelfhulp boek voor is. Soms loop ik met een ander op, de ander op dat moment net iets brozer dan ik maar daar is dan ook alles mee gezegd. In ons gezamenlijke machteloosheid en niet-weten, daar waar we allemaal rondobberen - soms aan de rafelranden van ons eigen bestaan- ontdekken we met en door elkaar de weg terug naar wie wij zijn, naar ons eigen centrum. Waar we samen kwetsbaar kunnen zijn, waar we opnieuw geraakt kunnen worden, waar we ons verwonderen, verheugen kunnen. Soms zelfs samen naar de hemel kunnen reiken.

Zalig zij die uit afhankelijkheid leven, want zij leren ons wat gemeenschap en ontvangen is

Zalig zij die vragen hoe verder, want zij durven op anderen te vertrouwen en van hen te leren

Zalig zij die toe durven geven hoe eenzaam zij zich voelen, want zij leren ons dat we niet de enigen zijn

Kennelijk kunnen we telkens opnieuw leren dat we door de verbinding met anderen gemaakt worden tot wie we zijn. Echt contact met andere mensen en met mezelf ontstaat vooral als ik niet te bang ben en krampachtig probeer alles in de hand te houden: Als ik mijn handen kan openen en een eerlijk en verwond mens durf te zijn of durf te zien.

Ik heb geleerd dat ik juist van de dingen waarvan ik diep heb moeten zuchten, in mijn ervaring van verlies maar ook van stuntelen, zelftwijfel, verkramping en falen - dat ik juist dan kan rekenen op warmte, steun en bijval van anderen. Dus ik hoef mezelf niet altijd te presenteren als succesvol en slim en krachtig. Dan pas ontstaan humor, wijsheid en empathie. En vaak zelfs vriendschap. En daarvandaan vind ik de weg terug naar innerlijke vrijheid. Mijn eigen zegen heb ik steeds weer leren ervaren door anderen.

Uw wil geschiede.

Terug naar Psalm 23. Al ga ik door een donker dal, Uw staf en Uw stok. We zijn niet verloren, maar we worden erbij gehouden, in dit weefsel dat ons allemaal verbindt. Onze beker vloeit over. Ons hoofd wordt gezalfd. Het zijn metaforen die mij helpen, die mij zuurstof geven. Warmte. Die mijn vertrouwen voeden, die mij richting verwondering wijzen over al wat is, die mij de nodige kracht geven als het moet en die mij de ruimte geven om anderen te zien, te bevestigen en te bekrachtigen. Die mij doen stilvallen omdat er zoveel is wat ik niet weet of begrijp. Mijn dagelijks brood.

Dat ik mijzelf die overgave hier en daar kan gunnen, dat wat soms kan voelen als kinderlijk - is misschien wel het wijste wat ik mijzelf kan schenken. Mij over te geven aan een Wil die de mijne, de onze niet is, die we niet kunnen bevatten noch samenvatten maar die óns omvat. Onze Herder - en als ik af en toe verdwaald ben of verloren dreig te raken - laat ik mij weer vinden. En zou houd ik ook een kritisch oog voor wat of wie niet gezien wordt of juist op stem zou moeten komen. En dat allemaal in de ruimte van die Wil die in ons geschiede moge. Maar wij zijn onszelf niet genoeg, daarvoor hebben we anderen nodig. Een groter Ons.

Uw wil geschiede in ons op aarde zoals ook in de hemel.